

Hørsholm Kommunes

BIODIVERSITETSSTRATEGI

2023

HØRSHOLM KOMMUNE

Biodiversitet er mangfoldigheden af planter, dyr, svampe og andre levende organismer - både på land og i vand. Det er også mangfoldigheden af levesteder og økosystemer, som disse indgår i.

Forord

Hvad nu hvis Kokkedal- og Sophienberg Jordene fik lov at være mere naturlige og vilde med våde enge afgræsset af dyr og med et rigt fugleliv? Hvis skovene var mere fremtidssikrede og fulde af et varieret plante- og dyreliv? Og hvad nu hvis der i Usserød Ådal var vilde afgræssede overdrev i et slynget ålandskab med et endnu rigere dyre- og planteliv til følge? – også i vandmiljøet? Det vil kunne bidrage positivt til at kunne afhjælpe biodiversitets- og klimakrisen.

Vi tror på, at disse drømme, sammen med et væld af andre tiltag, indsatser, samarbejder med borgere, skoler og virksomheder, kan skabe en forskel for biodiversiteten, naturkvaliteten og livskvaliteten i Hørsholm kommune.

Vi står i en biodiversitets- og klimakrise, hvor plante- og dyreliv uddør hurtigere end nogensinde. Det gør, at vi har brug for at prioritere vores natur højt. Vi vil arbejde for en natur med en højere biodiversitet, også når klimaet er i stærk forandring.

Sund, levende og robust natur er værdifuld – ikke kun for plante- og dyrelivet, men også for os som mennesker. Sund natur kan sikre gode rekreative naturoplevelser, der er vigtige for vores mentale sundhed. Nærhed til smuk natur er med til at gøre vores by endnu mere attraktiv for fremtidige borgere. Derudover er sund natur også med til at sikre os rent vand i fremtiden, give os et behageligt mikroklima i vores byer, beskytte mod oversvømmelse ved skybrud og meget mere. Natur er en del af vores velfærd.

I Hørsholm har vi smukke og vidstrakte naturområder. Dog er naturkvaliteten i naturområderne generelt temmelig lav, særligt set i sammenligning med vores nabokommuner. Det kan og vil vi gøre noget ved! Vi ønsker at vise et stærkt politisk lederskab og sætte en ambitiøs retning for vores bidrag til afhjælpningen af biodiversitets- og klimakrisen i Hørsholm. Det er det vi ønsker at gøre med bl.a. denne biodiversitetsstrategi.

Marcus Guldager

*Udvalgsformand for Klima- og Miljøudvalget
Hørsholm Kommune*

Formål

Det er strategiens formål at sætte en ramme og en retning for arbejdet med at fremme biodiversitet og naturoplevelser i Hørsholm Kommune. Strategien omfatter både natur, der i forvejen er beskyttet og er af høj kvalitet, men også den mere almindelige natur, f.eks. bynaturen. Strategien har ligeledes til formål at understøtte en kulturforandring, hvor vores natursyn bredes ud til at blive mere helhedsorienteret.

Læsevejledning

Denne strategi rammesætter en vision med fire underliggende mål. Under hvert mål udpeges en række indsatsområder og handleplaner, som vil blive gennemført og implementeret som led i biodiversitetsarbejdet. Handleplanerne til hvert mål kan læses selvstændigt, men har deres baggrund i indsatsområderne, hvorfor de med fordel kan læses i sammenhæng.

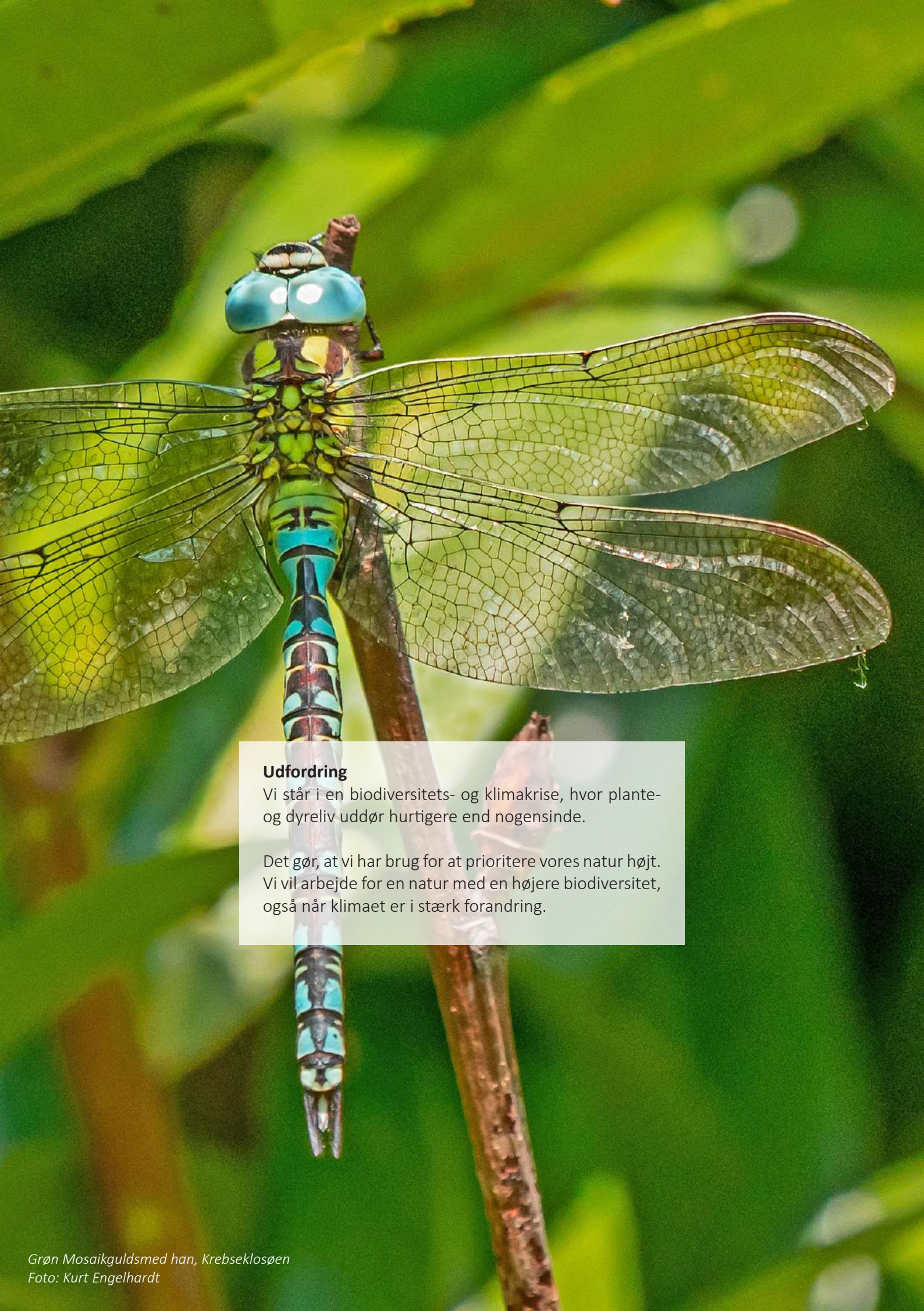
For at synliggøre fremgang i arbejdet med strategien knyttes et aktivitetskatalog, der opdateres periodevist. Kataloget viser de foregående års arbejder, koblet med en evaluering af arbejderne, samt en bruttoliste, der peger på potentielle fremtidige projekter. Dette foreligger som bilag 1 til strategien.

Indholdsfortegnelse

Vision	s. 7	
Vores natur	s. 9	
<i>Naturgrundlag og naturpotentialer i Hørsholm</i>		
<i>Bevare, forbedre, forbinde, formidle</i>		
<i>Hørsholms fem naturbånd</i>		
Mål, indsatsområder og handleplaner	s. 12	
Mål 1 - <i>Fremme naturforståelsen</i>		
<i>Indsatsområder</i>		s. 15
<i>Handleplan</i>		s. 17
Mål 2 - <i>Forbedre og fastholde naturkvalitet</i>		
<i>Indsatsområder</i>		s. 19
<i>Handleplan</i>		s. 21
Mål 3 - <i>Omstille den kommunale drift</i>		
<i>Indsatsområder</i>		s. 23
<i>Handleplan</i>		s. 25
Mål 4 - <i>Integrere biodiversitet i byen</i>		
<i>Indsatsområder</i>		s. 27
<i>Handleplan</i>		s. 29
Fra ord til handling	s. 31	
Baggrund for strategien	s. 34	
Bilag		
Bilag 1: Aktivitetskatalog - Udførte og potentielle projekter		
Bilag 2: FAQ		

*Silkehale, Rungsted Havn
Foto: Kurt Engelhardt*

Udfordring

Vi står i en biodiversitets- og klimakrise, hvor plante- og dyreliv uddør hurtigere end nogensinde.

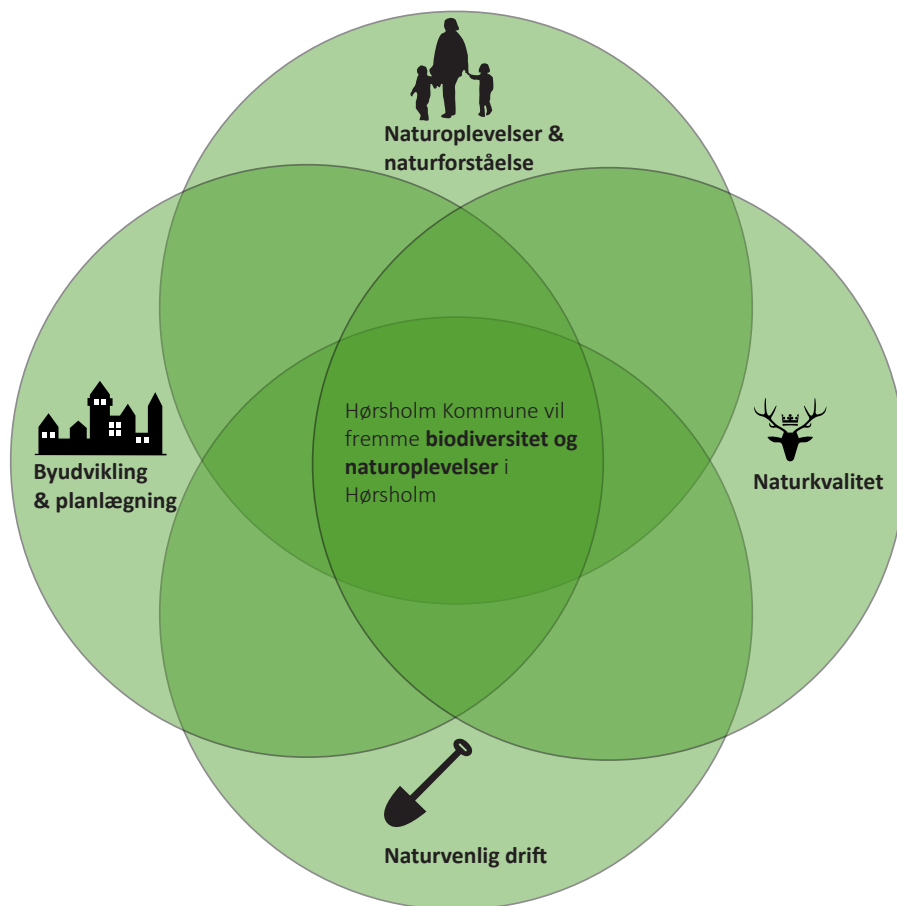
Det gør, at vi har brug for at prioritere vores natur højt. Vi vil arbejde for en natur med en højere biodiversitet, også når klimaet er i stærk forandring.

Vision

I Hørsholm Kommune vil vi skabe naturoplevelser, biodiversitetsfremgang og sikre de vigtigste levesteder mod ødelæggelse og forringelse – også til glæde for fremtidige generationer. Det gælder både på kommunens egne arealer og på private arealer, hos borgere, grundejerforeninger og virksomheder.

Derfor vil Hørsholm Kommune:

- Give gode rammer for naturoplevelser og fremme naturforståelsen blandt kommunens borgere
- Fastholde og forbedre naturkvaliteten i og udenfor byen
- Omstille den kommunale drift til at være mere naturvenlig
- Integrere biodiversitet i byudvikling og planlægning.

Figur 1 - Sammenhængen mellem biodiversitetsstrategiens vision og mål. Figuren viser, at der ofte (og allerhelst) er overlap mellem de forskellige mål, og at visionen opnås i samspillet mellem alle målene. Tværfagligt arbejde er derfor essentielt for at opnå succes med strategien.

An aerial photograph showing a town with various buildings and a large green forested area with a lake. A semi-transparent text box is overlaid on the image.

Naturkapitalindeks

I en opgørelse af kommunernes naturkapitalindeks fra 2022 er Hørsholm Kommune placeret som nr. 18 ud af landets 98 kommuner. Opgørelsen placerer Hørsholm Kommune lavere end f.eks. Fredensborg, Hillerød og Rudersdal, hvilket indikerer, at der er et stort uudnyttet potentiale for at forbedre naturkvaliteten i kommunen, da vi på mange måder ligner hinanden.

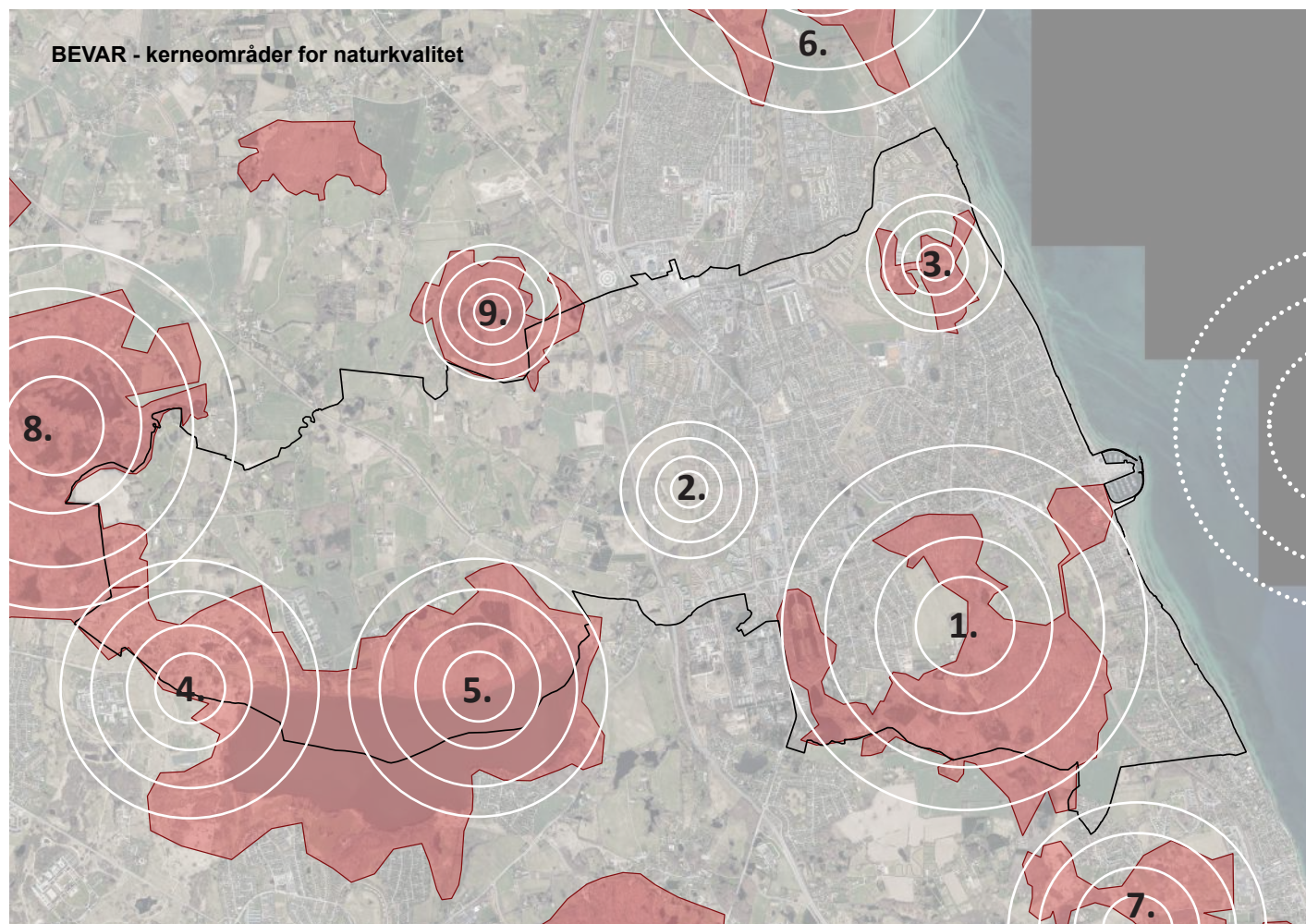
Naturkapitalværdi er en god og hurtig, men grov, indikator for biodiversitet, som naturligvis altid bør følges op med en naturfaglig nuancering, som denne strategi giver. Derfor er denne strategi vores bud på, hvordan arbejdet med og synet på biodiversiteten nuancers og foldes ud.

Se kommunernes naturkapitalindeks her:
www.biodiversitet.nu/naturkapital

Vores natur

For at opnå den største effekt fokuseres fremtidige biodiversitetstiltag primært indenfor fem udpegede naturbånd i kommunen, der har udgangspunkt i de eksisterende naturpotentialer i og omkring Hørsholm Kommune.

Figur 2 - Kortet viser, hvor naturkvaliteten er højest i og lige udenfor kommunen. Disse kerneområder er markeret med hvide cirkler. Områder markeret med rødt viser, hvor artsfund fra Arter.dk, Naturbasen, og Biodiversitetskortet angiver høj naturkvalitet. Der er i udpegningen korrigeret for manglende artsindberetninger fra Usserød Ådal.

Naturgrundlag og naturpotentialer i Hørsholm

Groft sagt er Hørsholm Kommunes landskaber delt i to af Helsingørmotorvejen. Mellem Øresundskysten og motorvejen er landskabet karakteriseret af bydannelse afbrudt af skove. Vest for motorvejen er landskabet mere varieret med marker, småbyer og spredte bebyggelser. Naturen her er præget af det åbne agerland, søer, mindre skove og mange landskabsfredninger. Naturen i agerlandet er præget af landbrugets effektivisering, som ensarter naturen og derved reducerer mangfoldigheden af levesteder. Det sætter biodiversiteten under pres. Den største koncentration af beskyttede naturområder, som samtidig er de naturområder med størst værdi, findes i de vestlige og sydlige rande af kommunen. Disse betragtes som kerneområder for naturkvalitet. Den højeste naturkvalitet ligger umiddelbart udenfor kommunegrænsen.

Kerneområder for naturkvalitet i kommunen udgøres af:

1. Slotshaven, Folehave Skov, Rungsted Hegn og Rungstedlund
2. Usserød Ådal
3. Kokkedal- og Sophienberg Jorderne
4. Høvelte-Sandholm-Sjælsmark øvelsesterræn
5. Sjælsø og Sjælsølund.

Områder med særlig høj naturkvalitet udenfor kommunegrænsen er:

6. Nivå Bugt Strandenge
7. Maglemosen, Trørød Skov og Jægersborg Dyrehave
8. Høvelte-Sandholm-Sjælsmark øvelsesterræn og Tokkekøb Hegn
9. Stasevang.

Figur 3 - Kort over potentialer for at skabe forbindelser mellem kerneområderne for naturkvalitet. Kerneområder er markeret med hvide cirkler, og de potentielle forbindelser er markeret med røde pile. De 'grønne områder' viser kommuneplanens udpegninger i forbindelse med Grønt Danmarkskort.

Bevare, forbedre, forbinde, formidle

For at få mest muligt natur for pengene målrettes og prioriteres fremtidige biodiversitetsindsatser indenfor de fem naturbånd således:

- 1) at **bevare** arealer,
- 2) at **forbedre** arealer,
- 3) at **forbinde** arealer,
- 4) at **formidle** indsatserne
– hvor naturen i dag har højst naturkvalitet.

Hvor der allerede findes naturkvalitetsmæssige kerneområder, skal den nuværende natur søges bevaret og forbedret med god naturpleje.

At udbygge de eksisterende eller skabe nye naturområder er vanskeligt i en udbygget kommune som Hørsholm. Men der ligger et stort potentiale i at forbinde naturområder og således styrke de eksisterende naturområder. Styrkede forbindelser vil fremme arternes naturlige vandring og spredning. Her er det ligegyldigt, om naturområderne ligger i eller uden for kommunegrænsen.

Denne tilgang ligger i fin forlængelse af Grønt Danmarkskort, der indgår i kommuneplan 2021, hvor også potentielle økologiske spredningskorridorer er udpeget.

Formidling af natur, biodiversitet og indsatser skal skabe forståelse for og medejerskab til arbejdet.

Figur 4 - Hørsholms fem naturbånd som fokusområder for kommende biodiversitetsindsatser. Områder markeret med hvide cirkler viser kerneområder for naturkvalitet. De grønne og blå pile/bånd viser Hørsholms fem naturbånd og indikerer de sammenhænge, der ses i forhold til at understøtte de særlige lokale naturværdier.

Hørsholms fem naturbånd

Ved at kombinere de eksisterende kerneområder for naturkvalitet med de udpegede potentielle forbindelser og sammenhænge opstår der fem naturbånd, der rummer og knytter natur af høj kvalitet sammen.

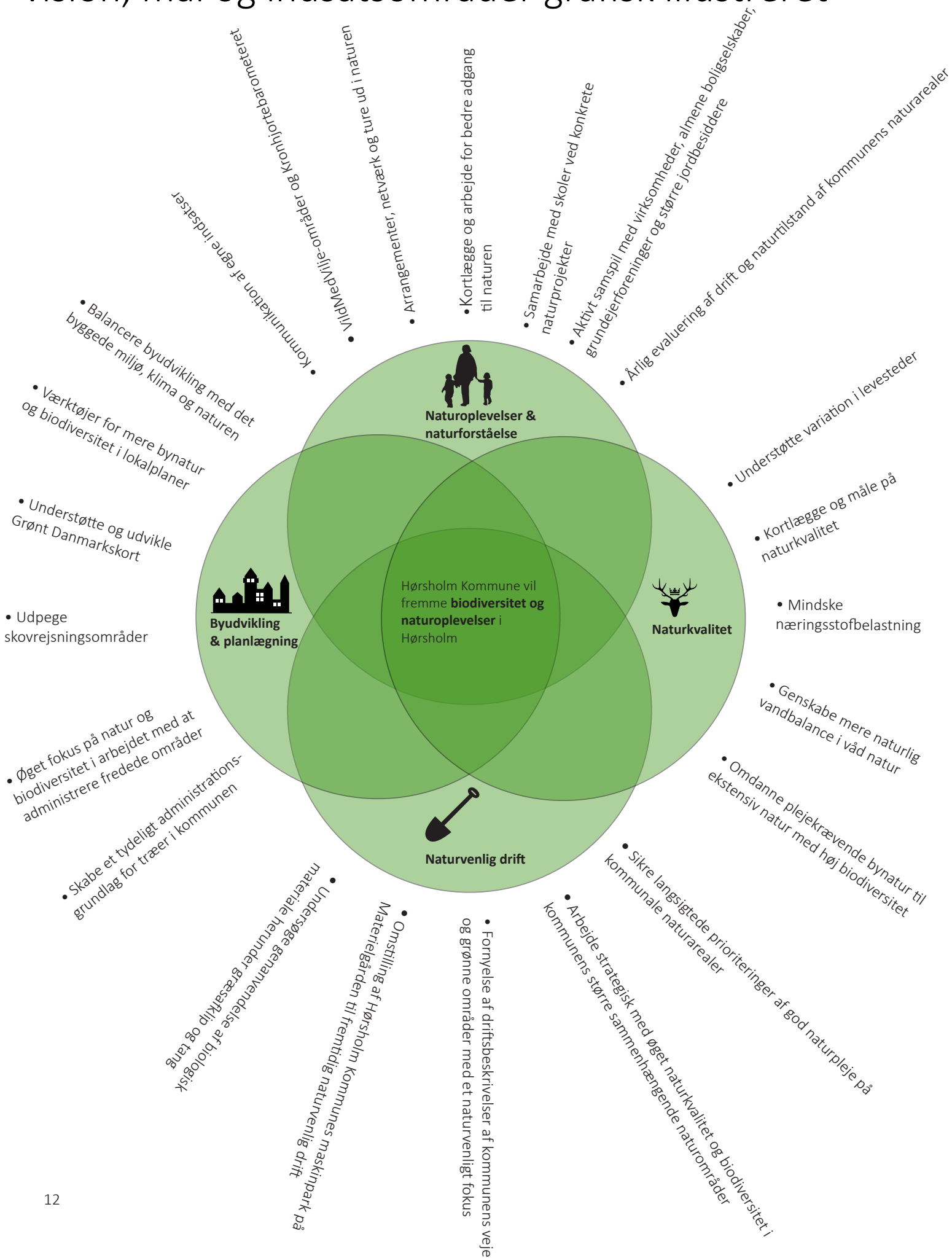
For at opnå visionen om at fremme biodiversitet og naturoplevelser skal indsætterne videst muligt fokuseres indenfor de fem naturbånd.

Indenfor de fem naturbånd vægtes særligt naturtyperne: arts- og strukturrige overdrev/græslande, rentvandede søer, gamle skovmiljøer, enge og ådal, kystnatur og havet; samt bynatur.

Hørsholms naturbånd udgøres af:

- A. Sammenhængen mellem Sjælsø og Tokkekøb Hegn (Høvelte-Sandholm-Sjælsmark øvelsesterræn)
- B. Udbygning af sammenhængende naturområder i nærområdet til Stasevang Skov
- C. Usserød Ådal i forbindelse mellem Sjælsø og Nivå
- D. Det sammenhængende kystbånd mellem Følehave Skov og Kokkedal Skov, omfattende Rungstedlund, Slotshaven og Rungsted Hegn (med forlængelser til forbindelser til Maglemose, Trørød Skov, Jægersborg Dyrehave i syd og Nivå/Nivå Bugt Strandenge i nord)
- E. Havets kystnære marine flora og fauna.

Biodiversitetsstrategiens sammenhæng mellem vision, mål og indsatsområder grafisk illustreret

***På de kommende sider udfoldes mål,
indsatsområder og handleplaner***

Mål 1:

Give gode rammer for naturoplevelser og fremme naturforståelsen blandt borgere og brugere

Med dette mål vil vi tilbyde borgerne rigere oplevelser i naturen og derigennem fremme deres forståelse for biodiversitet og naturens dynamikker og kredsløb. Vi ønsker at engagere og skabe ejerskab blandt borgere og brugere

af naturen, haveejere, større jordbesiddere, grundejerforeninger og virksomheder. Fundamentet er formidling, oplevelser i naturen og læring som udgangspunkt for handling.

Indsatsområder

Kommunikation af egne indsatser

For at fremme naturforståelsen blandt kommunens borgere sætter Hørsholm Kommune fokus på at synliggøre initiativer og fysiske tiltag. Gennem synlighed og kommunikation via presse, online og med fysiske skilte vil vi formidle og gøre det lettere at forstå, hvad vi ønsker at opnå med tiltagene.

VildMedVilje-steder og Kronhjortebarmometeret

Nogle tiltag kaldes VildMedVilje-steder og forsynes med et skilt, hvorpå der findes et Kronhjortebarmometer. Stedet eller tiltaget får tildelt 1-3 kronhjorte alt efter stedets naturkvalitet. Barometeret skal være med til at synliggøre forskelle på naturkvalitet. F.eks. tildeles bynære blomstersåninger en enkelt kronhjort, hvor et nyt vådområde kan tildeles tre kronhjorte. Dette skal medvirke til at synliggøre, at biodiversitet kan fremmes på mange måder, men at de store gevinster skal hentes på større sammenhængende naturområder.

Som supplement til dette arbejdes med at anvende skiltning og lign. til at formidle levestederne og de arter, der lever i de fem naturbånd. Skilte mv. tænkes benyttet i tilknytning til kommunens naturindsatser, øvrige friluftindsatser og vandreruter.

Arrangementer, netværk og ture ud i naturen

Gennem en række arrangementer vil vi understøtte et lokalt netværk for Naturvenlig Have i arbejdet med og i formidlingen af biodiversitet i byens haver. Vi vil derudover lave ture og arrangementer, hvor der sættes fokus på formidling af arter og levesteder med henblik på at øge borgernes viden, forståelse og engagement i bevaring af en artsrig natur. Det kan f.eks. være Guldsmede-safari til Kребseklosøen mv. – i samarbejde med lokale frivillige, foreninger og grønne organisationer.

Aktivt samspil med virksomheder, almene boligsekskaber, grundejerforeninger og større jordbesiddere

De private arealer kan udgøre værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet, samtidig med at de lokale borgere får gode naturoplevelser, hvor de bor, lever og arbejder. Samarbejder skal understøtte forbedring af biodiversiteten på disse arealer.

Det handler bl.a. om at undersøge, om der er grobund for samarbejde med lokale foreninger og virksomheder om naturprojekter. Det kan være i forbindelse med omdannelse af grønne områder i boligforeninger, hvor der er offentlige interesser, eller Offentlige-Private Partnerskaber om f.eks. naturgenopretning i de fem naturbånd.

Samarbejde med skoler ved konkrete naturprojekter

Når vi omdanner egne naturarealer, vil vi samarbejde med interesserede skoler i kommunen. De kan deltage i omdannelsen og/eller følge naturudviklingen i området. På den måde får skolebørnene helt konkret mulighed for, gennem deres hænder og sanser, at være medskabere af en mere levende natur.

Kortlægge og arbejde for bedre adgang til naturen

Sammen med de grønne organisationer og foreninger er det målet at arbejde for bedre offentlig adgang til naturen. Det er her nødvendigt at kortlægge behovet for adgang ved bl.a. at udpege manglende forbindelser som f.eks. forbindelsen mellem øst og vest for motorvejen, sti rundt om Sjælsø og andre relevante projekter i de fem naturbånd.

Gentagne evalueringer af drift og naturtilstand af kommunens naturarealer

Indsatserne evalueres i forhold til, hvad der har størst effekt, og hvad der evt. skal ændres næste år – eller om der er nye metoder, der skal prøves. Evalueringerne skal være med til at sikre fortløbende udvikling og kvalitet i biodiversitetsarbejdet.

Naturdialoger og blomsterkranse, Kulturdag,
Foto: Lea Holstein Knudsen

Handleplan for mål 1:

Give gode rammer for naturoplevelser og fremme naturforståelsen blandt kommunens borgere

Inden udgangen af 2026 vil vi:

- Formidle og kommunikere minimum fire gange årligt omkring indsatsen for biodiversitet. Det kan være i form af artikler, facebookopslag og lignende. F.eks. initiativer om konkrete arter eller naturområder.
- Opsætte VildMedVilje-skilte el. lign., der passer sig ind i landskabet i de fem naturbånd.
- Understøtte det spirende netværk omkring naturvenlig have og facilitere borgerdrevet havenetværk.
- Afholde minimum to årlige arrangementer, vandreture eller lign. i samarbejde med frivillige og organisationer.
- Udarbejde faktaark for hver relevant naturtype i Hørsholm. Potentialer samt de indsatser og handlinger, der understøtter og forbedrer naturtypens naturkvalitet og biodiversitet, formidles. Faktaarkene er tænkt til at kunne anvendes stedsspecifikt og i den direkte dialog med interesserede lodsejere og øvrige interessenter.
- Undersøge, om der er grobund for at engagere

frivillige omkring livet i havet og understøtte skabelsen af et frivilligt havnetværk til at drive aktiviteter og indsatser for øget biodiversitet i havet.

- Understøtte samarbejder med skoler, frivillige og organisationer, der fokuserer på formidling af natur til børn og unge.
- Kortlægge behov for adgang og forbindelser til naturen i samarbejde med de grønne foreninger.
- Udføre intern evaluering/planlægning af biodiversitetsindsatser.

Frem mod 2030 vil vi:

- Kontakte lodsejere med arealer, der rummer værdifulde levesteder indenfor kommunens fem naturbånd, med tilbud om dialog om de naturværdier de ejer og om, hvordan disse naturværdier bedst understøttes og forbedres.

Oplæg i Aboretet om sommerfuglehaver ved biolog, Ph.d., forfatter og fotograf, Michael Stoltze

Skilt, Dronningedam

Mål 2:

Forbedre og fastholde naturkvaliteten i og udenfor byen

Med dette mål vil vi sikre, at vores biodiversitetstiltag er med til at øge naturkvaliteten.

I mange år har driften af Hørsholm Kommunes naturarealer været sparsom og præget af generelle besparelser uden at have naturkvalitet og biodiversitet for øje. Det betyder, at naturen mange steder gror til, idet der ikke har været kontinuitet i plejen af naturområderne. Naturområderne på Hørsholm Kommunes arealer rummer derfor et meget stort potentiale

i at blive forvaltet og plejet mere naturvenligt og med en fastholdt kontinuitet.

For at sikre at det, vi gør, virker, skal vi følge med i naturens udvikling. Bl.a. ved at give en status på naturens tilstand nu og fremadrettet via gentagende kortlægninger.

Indsatsområder

Understøtte variation i levesteder

Danske pattedyr og insekter mangler levesteder, føde og er påvirket af forurening. Sommerfugle, bier og biller er blandt de insekter, der hurtigst bliver færre af i Danmark. For at understøtte insekternes fødegrundlag har Hørsholm Kommune sået frøblandinger i bybilledet, langs veje, på overdrev og i parker. Ved at fremme urtelaget skabes fødegrundlag for insekter, der igen danner fødegrundlag for småfugle. (Nogle insektarter overvintrer i urternes frøstande. Det er derfor vigtigt, at de får lov til at stå og ikke slås ned efter blomstering.)

Blomstrende bede og enge er et synligt og bynært tiltag, der er et vigtigt første skridt, men som ikke skal stå alene. For at understøtte insekternes levesteder er det afgørende at arbejde med større sammenhængende naturområder, både i den lysåbne natur og i skovområder. Ligeledes hjælper afgræsning, urørt skov, gamle træer samt værtsplanter til insekters formering. Indsatser for at understøtte varierede levesteder prioriteres i særlig høj grad indenfor de fem naturbånd.

Frøblandingen, der er sået ud i 2022, kalder vi Hørsholmblandingen. Frøblandingen er produceret af Erik Juhl, der har arbejdet med biodiversitet i 30 år. Han har sammensat en højkvalitets frøblanding med 28 vilde arter, som er indsamlet lokalt i Nordsjælland og dyrket på marker i Espergærde og ved Roskilde. Arterne er specifikt udvalgt til at understøtte flest mulige lokale insekter.

Kortlægge og måle på naturkvalitet

Kortlægning og registrering af resultater er centrale redskaber i forhold til at administrere og forvalte naturområder. Gennem kortlægning i de kommunale naturområder kan man lokalisere de indsatser, der er vigtigst. Det bliver muligt at sammenligne på tværs af forskellige områder og over tid. Derfor er kortlægning som status og opfølgning på biodiversitetsstrategien en vigtig brik i at sætte og fastholde kursen mod bedre biodiversitet. På den måde skabes et bredt overblik over naturfremgangen med en relativt begrænset indsats.

Omdanne plejekrævende bynatur til ekstensiv natur med høj biodiversitet

Bynaturen i Hørsholm er generelt kendetegnet ved at være udformet til et højere plejeniveau end det, der er ressourcer til i dag. Bynaturen ser derfor mange steder lidt slidt og misvedligeholdt ud. Det drejer sig f.eks. om de mange oversigtsbede med små prydbuske, der kræver hyppig lugning og beskæring. Uden denne hyppige drift fremstår bedene tilgroede, røde og uskønne. Samtidig er den naturmæssige værdi lav. Ved gradvist at omdanne bynaturen i en ekstensiv og naturvenlig retning, der hvor de fem (fire) naturbånd overlapper, vil man få en nutidig bynatur, som kan plejes med de midler, der er til rådighed nu, samtidig med at naturkvaliteten bliver højere. I områder med kulturhistorisk værdi og betydning skal omdannelsen tage hensyn til dette.

Mindske næringsstofbelastning

En mere næringsfattig jord skaber bedre udgangspunkt for høj biodiversitet, da det giver et mere mangfoldigt planteliv. Det gør det, fordi næringsfattige plantesamfund som udgangspunkt er mere varierede. Jorden tilføres næring, f. eks. når græsafklip ikke fjernes. Megen næring fører til ensartet tilgroning, hvor få konkurrencesterke arter som f.eks. Stor Nælde og Dueurt dominerer. Næring kan fjernes fra arealerne ved at slå græs ned en til to gange årligt og fjerne afklippet. Netop fjernelsen af afklip er vigtig for at undgå ophobning af næring i de pågældende naturområder.

Genskabe mere naturlig vandbalance i våd natur

Den periodevist våde natur er en naturtype, der gennem de sidste 100 år er blevet trængt i Danmark som følge af landbrugets effektivisering og udbredte brug af dræning. Dermed er de arter, der hører til der, også blevet trængt. F.eks. Grøn Mosaikguldsmed, Grøn Frø og forskellige tudser.

Vandet skaber velkomne forstyrrelser, og vegetationen bliver pga. vandets vekslende højder mere varieret. Det skaber levesteder for et rigt insekt-, padde- og fugleliv. At nedlægge og mindske dræning, oprense eksisterende vandhuller og skabe nye vådområder vil have en stor positiv effekt ift. at øge naturkvaliteten.

Handleplan for mål 2:

Forbedre og fastholde naturkvaliteten

i og udenfor byen

Inden udgangen af 2026 vil vi:

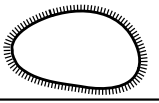

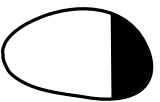
- Sikre og forbedre levesteder i de fem naturbånd og sikre, at der ikke sker tilbagegang i den biologiske mangfoldighed her. Særligt med fokus på Kokkedal- og Sophienberg Jorderne og Usserød Ådal.
- Undersøge potentialerne for at skabe nye levesteder i Øresund ved etablering af f.eks. stenrev, skjulesteder, hvor mindre dyr og fiskeyngel kan være i fred for rovdyr, samt udplantning af ålegræs.
- Gennemføre registrering af Bilag IV-arter, fugle, insekter, svampe, vegetation, rødlistede arter, ikonarter og lign. for at kunne følge udviklingen i naturkvaliteten. Registreringerne foretages på følgende områder: Usserød Ådal, Kokkedal- og Sofienberg Jorderne, Bolbroengen, Krebseklosøen og Nattergaleengen. Registreringerne fordeles, så et område registreres hvert 3. år.
- Igangsætte de nødvendige omlægninger af de

komunale arealer, så driften kan ekstensiveres og gøres mere naturvenlig.

- Sikre, at arealanvendelsen og forvaltningen af kommunale arealer i de fem naturbånd sker på en måde, som i størst muligt omfang tilgodeser biodiversiteten på arealerne, i vandløbene og i havet. Herunder reduktion af næringsstoffer.
- Skabe vådere natur på kommunale naturarealer ved at blokere dræn og i videst muligt omfang genskabe naturlig vandbalance for at skabe levesteder til det væld af arter, der knytter sig til den våde natur.

Frem mod 2030 vil vi:

- Vedblive at sikre, at arealanvendelsen og forvaltningen af kommunale arealer i de fem naturbånd sker på en måde, som i størst muligt omfang tilgodeser biodiversiteten på arealerne, i vandløbene og i havet.
- Fortsætte artsregistreringerne i en 3-årlig cyklus.

	Endnu bedre effekt	Effekt	Forklaringer
Størrelse			Generelt kan store naturområder rumme større artsdiversitet end små områder. Vær opmærksom på, at nogle områder er vigtige som ynglepladser, mens andre områder benyttes til at finde føde eller som korridorer. Der skal biologisk ekspertise til at vurdere dette.
Form			Naturområder bør være så runde som muligt. Da bliver afstanden til centrum størst muligt, og dermed øges mulighederne for en uforstyrret kerne, der kan rumme de mere følsomme arter.
Korridorer			Forbindelser mellem naturområder anses af stor betydning for arters muligheder for at sprede sig i landskabet. Stier og grønne støg f.eks. i boligområder, langs veje, jernbaner og bække kan fungere som spredningskorridorer mellem naturområder.
Bufferzone			Omkring vigtige naturområder er det optimalt, hvis man kan holde indgreb og aktiviteter på et lavt niveau. Ofte kan indgreb i kantzonen spores langt ind i et naturområde.
Naturvariation			Læg mærke til indholdet i naturområderne; er der en god naturvariation områderne imellem? Er indholdet varieret med hensyn til vegetation, fugtighedsgradienter, lys og skygge, jordbundsforhold? Sikrer områderne den beskyttelsesværdige natur for stedet?
Alder	Kontinuitet/ Eksisterende 'gammel' natur rummer rigdom	Nyetableret natur	Det tager mange år at etablere et værdifuldt naturområde med høj biodiversitet. Beskyt derfor hellere eksisterende natur, når der bygges nyt, fremfor at fjerne eksisterende natur for så at etablere nyt.

Figur 6 - Godt og mindre godt ift. biodiversitet. Model: Frit fortolket og oversat efter Thorén & Nyhuus 1994, bearbejdet efter Agger 1982.

Mål 3:

Omstille den kommunale drift til at være mere naturvenlig

Med dette mål vil vi sikre, at driften af de kommunale områder er med til at understøtte en højere naturkvalitet, idet der ofte er en direkte sammenhæng mellem naturens kvalitet og måden, der driftes på – eller ikke driftes på.

En mere naturvenlig drift handler både om omstilling af driften af bynaturen, men også om ændret naturforvaltning, drift og pleje af de naturarealer, som Hørsholm Kommune ejer, hvoraf flertallet er fredede. En mere naturvenlig drift af de kommunale arealer kræver både omstilling af maskinpark og driftsperso-

nale, samt omlægning af mange af arealerne. Det er derfor en proces, der må forventes at tage en længere årrække.

Naturpleje og biodiversitet er aldrig en spareøvelse- og så alligevel. De mulige besparelser skal ses både i det lange tidsmæssige sigte og det brede perspektiv. Naturplejen skaber bedre balance i naturområderne, hvilket både skaber mere attraktive områder for dyre- og plantelivet og samtidig giver bedre muligheder for rekreation for borgerne og større robusthed ift. klimaforandringer.

Indsatsområder

Sikre langsigtede prioriteringer af god naturpleje på kommunale naturarealer

Kontinuitet i driften er essentielt ift. biodiversitet. Vedblivende pleje skaber sunde og robuste naturområder i balance, hvorved der kan opnås f.eks. bedre muligheder for regnvandshåndtering og færre materielle skader ved skybrud. God naturpleje kan desuden give bedre og rigere naturoplevelser, hvilket giver sundere borgere med færre sygdomsmeldinger. Med de briller på er der tale om en investering i både naturen og fremtiden.

Arbejde strategisk med øget naturkvalitet og biodiversitet i kommunens større sammenhængende naturområder

Størstedelen af kommunens naturarealer er omfattet af fredninger, hvortil der hører drifts- og plejeplaner. Drifts- og plejeplanerne er flere steder forældede eller ikke eksisterende. Ved at udarbejde og opdatere drifts- og plejeplaner, så de tilgodeser en høj biodiversitet, kan naturkvaliteten øges.

Der er desuden et stort potentiale i at arbejde strategisk med kommunens større sammenhængende naturområder, som i dag ligger indenfor de fem naturbånd. En stor del af disse er i dag bortforpagtet. Områderne har store potentialer ift. at øge naturkvaliteten og ift. formidling af natur og biodiversitet. Områderne ligger bynært, er nemt tilgængelige for borgerne og rummer en mangfoldighed af potentielle naturtyper. De større sammenhængende naturområder Kokkedal- og Sophienberg Jorderne og Usserød Ådal skal prioriteres højt i den forbindelse.

Fornyelse af driftsbeskrivelser af kommunens veje og grønne områder med et naturvenligt fokus

De eksisterende kvalitetsbeskrivelser i Hørsholm Kommunes Særlige Arbejdsbeskrivelse for driften beskriver peljetype og plejeniveauer for de forskellige elementer, f.eks. græs, hæk eller belægninger.

En fornyelse er nødvendig, fordi klimaforandringer

påvirker kommunens nuværende bynatur. F.eks. er vækstsæsonen forlænget med minimum en måned. Samtidig er meget af bynaturen designet i en tid, hvor driftsbudgetterne var højere. Driftsbudgetterne i dag rækker ikke til at opretholde det planlagte udtryk. Bynaturen kan derfor med fordel redesignes.

En fornyelse af disse beskrivelser kan understøtte biodiversiteten i bynaturen ved at identificere elementer, arter, typer af beplantning og driftsmetoder, der ikke understøtter god naturkvalitet/biodiversitet, for så at erstatte dem med nogle, der i højere grad understøtter god naturkvalitet og biodiversitet.

Omstille Hørsholm Kommunes maskinpark på Materielgården til fremtidig naturvenlig drift

Nye driftsbeskrivelser går hånd i hånd med en omstilling af kommunens maskinel. Det er sandsynligt, at ændrede og mere naturvenlige driftsformer kræver andet materiel, så når maskiner til traditionel materialgård drift er udtjente, kigges der fremad mod nye driftsformer, der trækker i en mere naturvenlig retning. Nye driftsbeskrivelser udarbejdes i et samarbejde med Materielgården.

Undersøge genanvendelse af biologisk materiale herunder græsafklip og tang

Det forventes, at den udførte naturpleje vil give store mængder biologisk materiale, f.eks. græs, krat og grenafklip, der skal fjernes fra arealerne. For at undgå at materialerne bliver til affald og blot bortskaffes, skal Hørsholm Kommune arbejde på at give materialerne værdi og finde måder at anvende materialerne på. Ligeledes har tang et potentiale for at blive anvendt som ressource. Hørsholm Kommune deltager i et EU-støttet erfarings samarbejde kaldet Circular Bio, hvor mulighederne for genanvendelse undersøges og afprøves. Projektet sker i samarbejde med nabokommuner og innovationsvirksomheder. Det tilstræbes, at materialer, der i dag er affald, kan anvendes til biodiversitetsfremmende tiltag. Et eksempel er brugt sandkassesand fra institutionerne, der kan genanvendes i næringsfattige bede til vilde urter og blomster. Biogaspotentialet undersøges fortsat.

*Oprensning af Mølledam, Mølledam
Foto: Emil Duygu Johansen*

Handleplan for mål 3:

Omstille den kommunale drift til at være mere naturvenlig

Inden udgangen af 2026 vil vi:

- Omstille til mere naturvenlig drift, så naturområder og bynatur fremstår attraktive til gavn for byens borgere.
- Udarbejde nye drifts- og plejeplaner for Kokkedal- og Sophienberg Jorderne, Usserød Ådal, Bolbroengen og Krebseklosøen.
- Opdatere driftsbeskrivelserne for kommunens arealer med henblik på en mere naturvenlig drift.
- Planlægge for omstilling af Hørsholm Kommunes Materielgårds maskinpark, så den er gearet til de an-

derledes driftsformer.

- Have undersøgt og afprøvet mulighederne for genanvendelse af græsafklip og tang. Evt. i samarbejde med nabokommuner.

Frem mod 2030 vil vi:

- Fortsætte omlægningen af de kommunale arealer, så driften kan ekstensiveres og gøres mere naturvenlig.
- Udarbejde nye drifts- og plejeplaner for Nattergaleengen.

Mål 4:

Integrere biodiversitet i byudvikling og planlægning

Med dette mål ønsker vi at fremme biodiversiteten i byudviklingen. Vi vil understøtte og styrke en øget biodiversitet i byens rum og på opholdsarealer generelt i byen. Vi vil i forbindelse med den strategiske byudvikling i Hørsholm Kommune have fokus på at arbejde med byudvikling de steder,

der er udpeget i Byudviklingsstrategien, så der er balance mellem det byggede miljø og naturen – med plads til biodiversitet og klima. I kommune- og lokalplanlægningen vil vi kontinuerligt arbejde med at sikre en positiv udvikling af biodiversiteten.

Visualisering af rekreativ regnvandssø, PH Park

Indsatsområder

Balancere byudvikling med det byggede miljø, klima og naturen

Biodiversitet skal tænkes ind, både hvor byen er tæt i centerområder, men også i den øvrige by. Fysisk planlægning handler om afvejning af interesser, og der er "kamp" om pladsen lige nu, hvor vi globalt er midt i den grønne omstilling. Der er mange hensyn, der skal tages. Mikroklima og biodiversitet skal indgå i den fremadrettede planlægning i Hørsholm Kommune, både i kommune- og lokalplanlægningen.

Udvikle værktøjer til at indarbejde mere bynatur og biodiversitet i nye lokalplaner

Vi vil integrere biodiversitet i byudviklingsprojekter i Hørsholm. Vi vil kortlægge eksisterende naturkvaliteter, så eventuelle karakteristiske og særlige eksisterende dyre- og plantearter så vidt muligt bevares. I nye og i eksisterende grønne områder, uanset ejerforhold, skal fokus være på at fastholde eller øge biodiversiteten. Derfor vil vi arbejde med at udvikle metoder til at stille krav, der kan håndhæves ift. biodiversitet og kvaliteten af den natur, vi planlægger.

Understøtte og udvikle det nationale Grønne Danmarkskort

Grønt Danmarkskort er med til at sikre mere biodiversitet. Værdifulde og særligt beskyttede naturområder bevares og udvikles for at sikre truede og sårbare arter. Grønt Danmarkskort bidrager til et sammenhængende naturnetværk på landsplan.

Duehøg han, Sjælsø - Foto: Kurt Engelhardt

Udpege større områder til skovrejsning

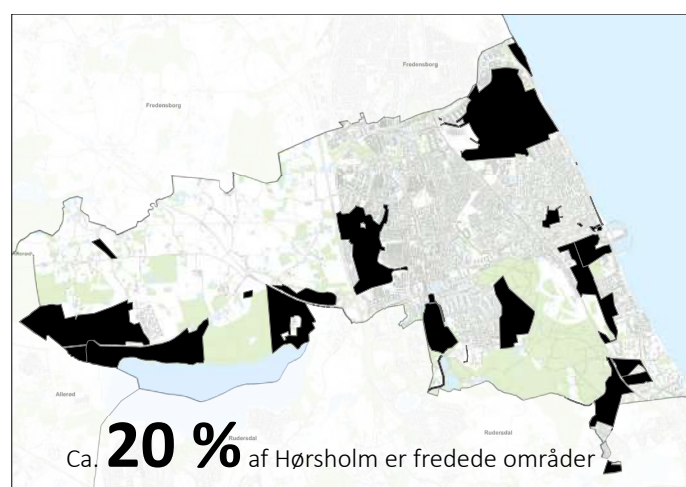
Skovområder har stor betydning i indsatsen for at bevare og øge den biologiske mangfoldighed. De er med til at sikre godt drikkevand, da grundvand dannet under skov har en højere kvalitet i forhold til grundvand dannet under landbrugsjord, hvor der anvendes gødning og pesticider. Skovområder begrænser desuden drivhusgas i atmosfæren ved lagring af kulstof i træerne. Dertil er skovene vigtige friluftsområder.

Øge fokus på natur og biodiversitet i arbejdet med at administrere fredede områder

I kraft af kommunens enestående naturmæssig beliggenhed med Øresund mod øst og store grønne områder mod vest tilbydes alle god adgang til naturen. Knap 20 pct. af kommunens samlede areal er endvidere fredede områder.

Skabe et tydeligt administrationsgrundlag for træer i kommunen

Hørsholms grønne islæt er et af byens største styrker og kvaliteter. Her spiller byens træer en central rolle. Byens træer skaber levevenlige og levedygtige bysamfund til glæde for både borgere og for naturen i byen, ligesom de skaber bedre klima, både helt lokalt og i en større skala. Et stærkt administrationsgrundlag skal sikre, at der tages vare på Hørsholms træer. Både dem vi har, og dem vi får.

Figur 7 - Fredede områder i Hørsholm Kommune. Kilde: Miljøportalen

*Blomstrende bybillede, Apotekertorvet
Foto: Kasper Løjtved*

Handleplan for mål 4:

Integrere biodiversitet i byudvikling og planlægning

Inden udgangen af 2026 vil vi:

- Integrere biodiversitet i kommende udviklingsplaner og strategier, når der er oplagte synergier eller behov for prioriteringer. Herunder i Klimahandlingsplanen og i forbindelse med håndtering af regnvand i planlægningen.
- Indarbejde bestemmelser i nye lokalplaner, der sikrer grønne strukturer og forbindelser til den omgivende natur, når muligt.
- Understøtte og udvikle de udpegede områder i Grønt Danmarkskort, samt undersøge om der skal udpeges flere områder, der kan sikre sammenhænge på tværs ift. de fem naturbånd.

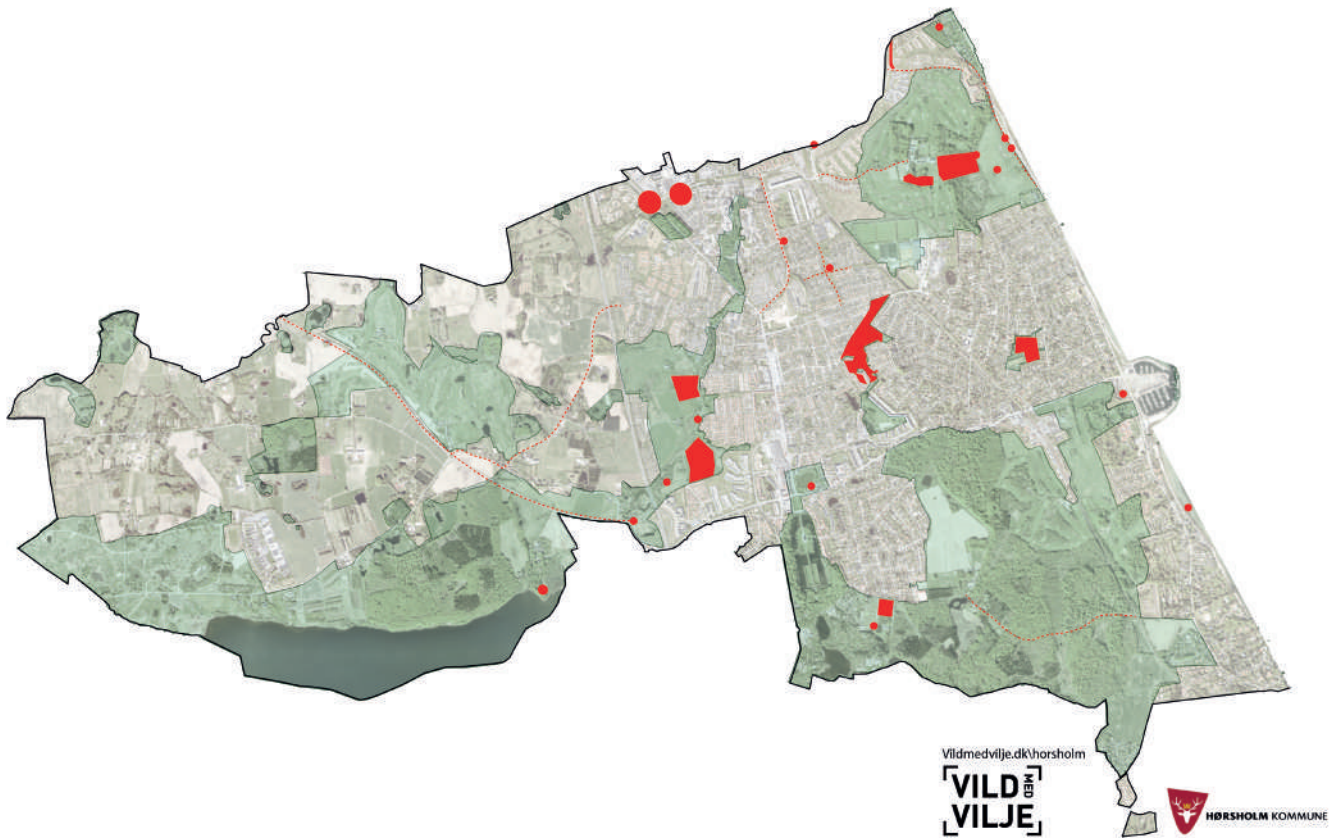
- Undersøge mulighederne i kommuneplanlægningen for at udpege flere områder til skovrejsning, særligt i landzonen.
- Have et øget fokus på natur og biodiversitet i arbejdet med at administrere de fredede områder.
- Have skabt et tydeligt administrationsgrundlag for træer i kommunen.

Frem mod 2030 vil vi:

- Indarbejde bestemmelser i nye lokalplaner, der skal sikre naturkvalitet og biologisk mangfoldighed i forhold til nyeste viden og lovgivning.

Biodiversitetstiltag, på kommunale arealer 2021, 2022

Figur 8 - Biodiversitetsprojekter udført i 2021 og 2022. Se større og mere uddybet i aktivitetskataloget, Bilag 1.

Figur 9 - Biodiversitetsarrangementer udført i 2021 og 2022. Se større og mere uddybet i aktivitetskataloget, Bilag 1.

Kulturdag
ved Hørsholm Kommune

Høstmarked på Rungsted Lund
ved Hørsholm Kommune

Havevandring
Rungstedlund
ved Marie R. Holm og Helen Olsen

Kokkedal Skov
Barkbrænding af træer
ved Hørsholm Kommune med Ungerådet

Online oplæg
Biodiversitet i boligforeninger og hos borgere
ved formand for Vild Med Vilje Philip Hahn Petersen

Oplæg i Blixenklubben
Biodiversitet i Hørsholm
ved Hørsholm Kommune
Lise K. Bro og Lea H. Knudsen

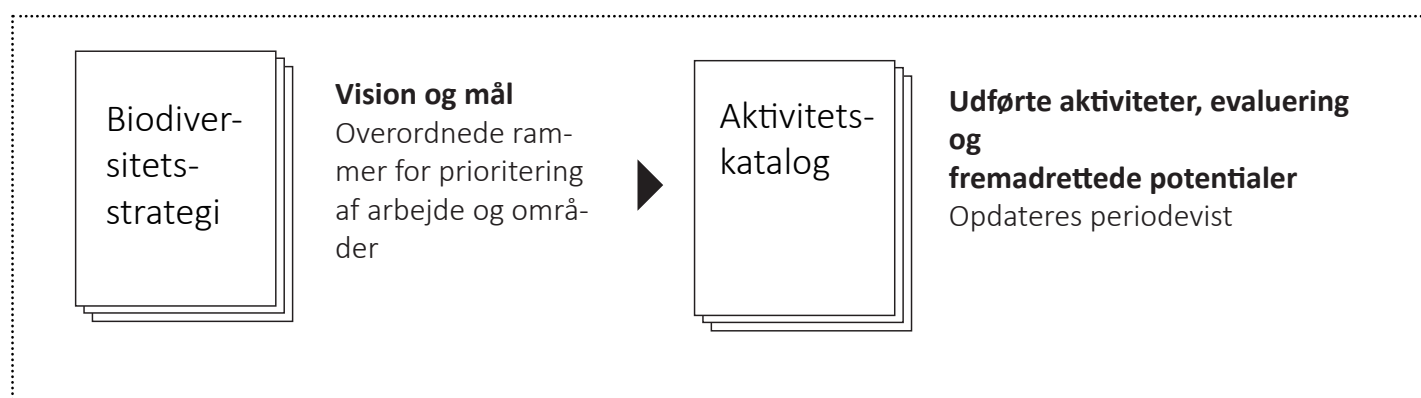
Fra ord til handling

Biodiversitetsstrategien udgør grundlaget for fremtidige biodiversitetstiltag. Tiltagene bør prioriteres med henblik på at få mest mulig naturkvalitet for pengene. For at facilitere at vi kommer fra ord til handling, bakes biodiversitetsstrategien op af evalueringer og opsummering af afholdte aktiviteter.

Aktivitetskatalog

Aktivitetskataloget er en opsummering af biodiversitetstiltag og indeholder udførte projekter og aktiviteter fra de pågældende år samt evaluering af arbejdet.

Desuden vil kataloget indeholde en ikke-prioriteret bruttoliste over potentielle fremadrettede projekter, så det er muligt at holde sig opdateret i arbejdet.

Figur 10 - Biodiversitetsarbejdets keredokumenter udgøres af strategien og en periodevis status på projekter og aktiviteter (aktivitetskataloget).

Oplæg i Aboretet
Sommerfuglehaver
ved biolog, Ph.d., forfatter
og fotograf, Michael Stoltze

Oplæg i Aboretet
Naturvenlig Have
ved vild Havekonsulent, Signe Schrøder

Indvielse af Kребseklosøen
Biodiversitet i Kребseklosøen
ved Aboretet, Hørsholm Kommune og
15. Juni Fonden

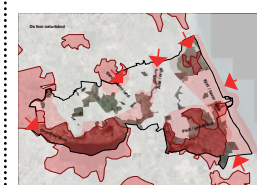
Kulturdag
ved Hørsholm Kommune

Havevandring
Annelises have
ved vild Havekonsulent, Signe Schrøder

Havevandring
Anne Maries have
ved vild Havekonsulent, Signe Schrøder

Oplæg for DN
Biodiversitet i Hørsholm
ved Hørsholm Kommune
Lise K. Bro og Emil D. Johansen

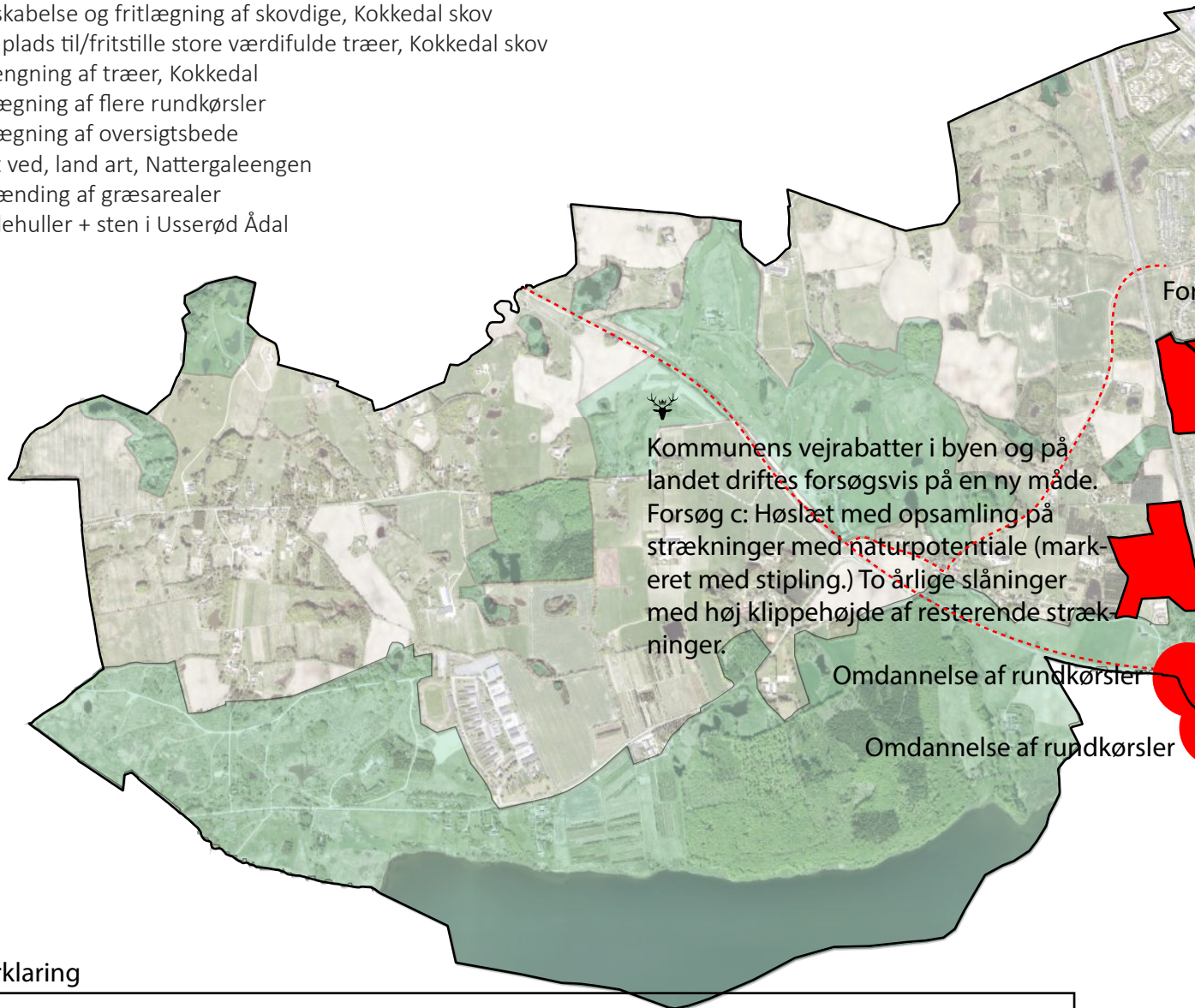
Potentielle biodiversitetstiltag på kommunale arealer, 2023-26+

Nedenstående er ideer og potentialer for fremtidige biodiversitetstiltag for 2023+.

Større projekter skal politisk godkendes før de igangsættes.

Ideer præsenteres for at skabe synlighed omkring fremtidige potentialer. Findes også i bilag 1.

- Slyngning af Pugemoserenden. Slyngning omkring bakken samt overløb til vådeng
- Gedvadsrenden- grus og stenbanker
- Naturlig hydrologi på Sophienberg Jorderne
- Biodiversitet i Rungsted Havn
- Rungsted Rev, forundersøgelser ift. potentiale
- Biodiversitet på den sandfodrede kyst
- Håndtering af regnvand på Nattergaleengen
- Genskabelse og fritlægning af skovdige, Kokkedal skov
- Give plads til/fritstille store værdifulde træer, Kokkedal skov
- Sprængning af træer, Kokkedal
- Omlægning af flere rundkørsler
- Omlægning af oversigtsbede
- Dødt ved, land art, Nattergaleengen
- Afbrænding af græsarealer
- Paddehuller + sten i Usserød Ådal

Signaturforklaring

🌿🌿🌿 Meget højt naturkvalitetspotentiale

🌿🌿 Højt naturkvalitetspotentiale

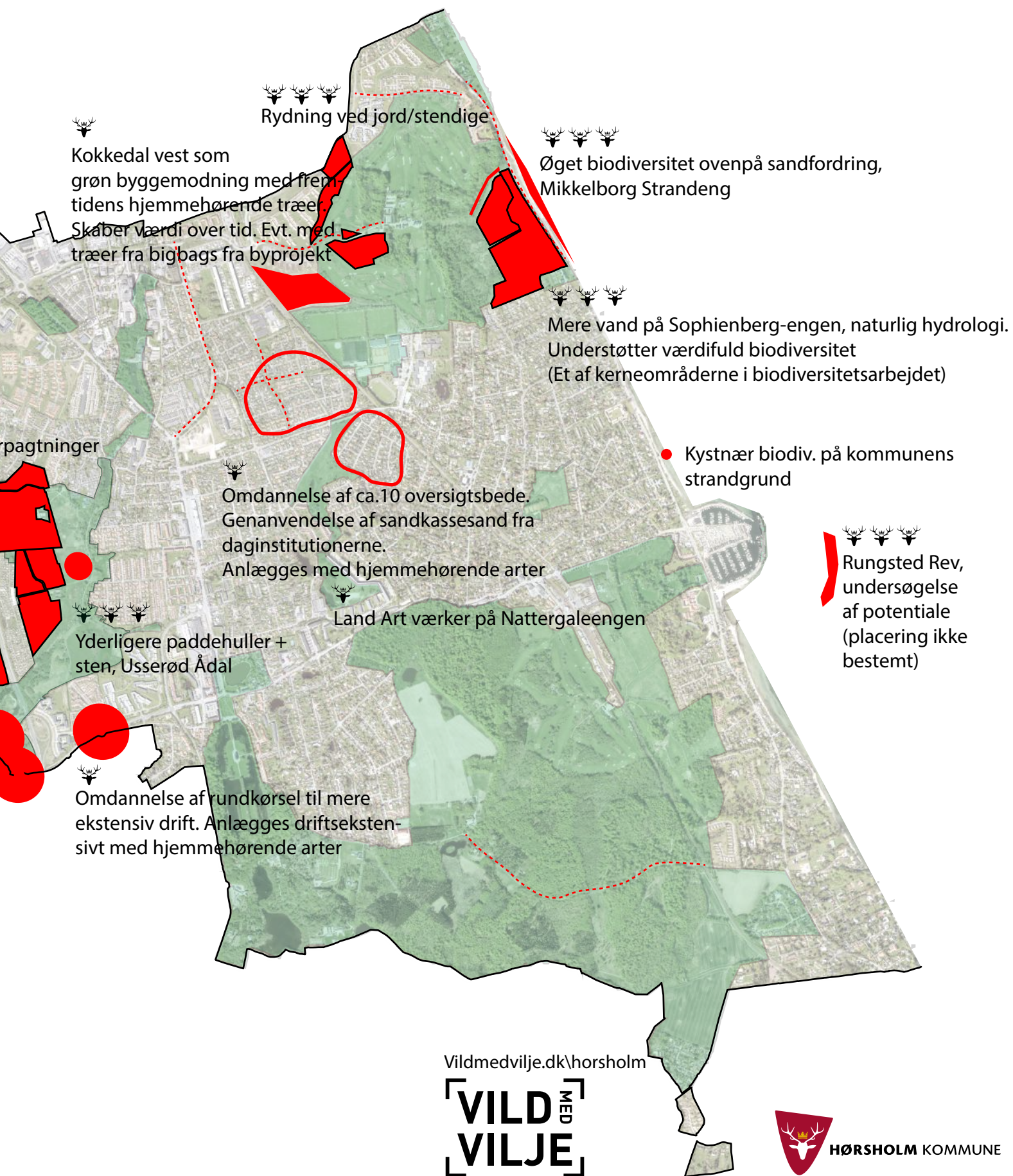
🌿 Lavt naturkvalitetspotentiale, højt formidlingspotentiale

■ Grønt danmarkskort

■ Kommunalt ejede naturområder der i dag bortforpagtes. Lægges op politisk til hjemtagelse.

■ Ideer til indsatsområder

Baggrund for strategien

FN's Biodiversitetskonvention og EU's biodiversitetsstrategi

Danmark tilsluttede sig FN's Biodiversitetskonvention i 1992, hvis formål er at bevare den biologiske mangfoldighed. Danmarks primære bidrag til at implementere FN's biodiversitetsmål er gennem EU's Biodiversitetsstrategi, som pålægger landene at arbejde med at sikre biodiversiteten i netværket af Natura 2000-områder. Danmark er det land i Europa, som har den procentvist laveste andel af Natura 2000-beskyttet natur på land, konstaterer Det Europæiske Miljøagentur i sin seneste rapport fra 2020. Danmark ligger med andre ord sidst i Europa. Målene i EU's biodiversitetsstrategi adresseres i dansk national politik med Natur- og biodiversitetspakken fra 2020 med mål frem mod 2024. Heri indgår bl.a. udlægning af urørt skov, udarbejdelse af en strategi for forvaltning af truede arter, forbedring af havmiljøet og evt. lovgivningsmæssige tiltag på området.

I FN-regi har biodiversitet desuden, særligt det seneste årti, spillet en central rolle. Her kan bl.a. nævnes FNs Verdensmål, der understøtter bæredygtighed og biodiversitet. Målene 6, 11, 14 og 15 er Verdensmål, der er relevante for Hørsholm Kommune at have fokus på i biodiversitetsstrategien. Se fremhævede boks på efterfølgende side.

Aktuelt har FN udgivet rapporten: "Making peace with nature - A scientific blueprint to tackle the climate, biodiversity and pollution emergencies" (Feb 2021). Rapporten sætter fokus på biodiversitetskrisen og giver en status på klimaforandringer, biodiversitetstab, jordforringelse samt luft-, vand- og jordforurening. Rapporten lægger op til, at problemerne behandles i en samlet indsats, hvor sunde økosystemer spiller en central rolle. Det, at se sunde økosystemer som cen-

tral spiller ift. at håndtere både tab af biodiversitet og klimaforandringer, er noget, vi vil lade os inspirere af ift. biodiversitetsstrategiens lokalisering af virkemidler.

Grønt Danmarkskort

I 2014 blev det vedtaget, at kommunerne skulle medtage udpegninger for et Grønt Danmarkskort i deres kommuneplaner. Grønt Danmarkskort sigter efter at sammenbinde og udvide naturområderne i Danmark. Heri beskrives blandt andet, at kommunens indsats med naturgenopretning og nye naturprojekter skal prioriteres i og omkring områderne med særligt værdifuld natur. Hørsholm Kommune har indarbejdet grønt Danmarkskort i Kommuneplan 2021.

Hørsholmstrategien 2020

Kommunens tværgående udviklingsstrategi fra 2020 fastlægger en række indsatsområder, hvor kommunen vil gøre en særlig indsats. Arbejdet med biodiversitet understøtter bæredygtighed som et af de centrale temaer i Hørsholmstrategien. I Hørsholmstrategien indgår "Biodiversitet og oplevelser i naturen" som et ud af syv udviklingsmål. Kommunalbestyrelsens mål er at få endnu flere borgere til at få øjnene op for de smukke naturområder og at passe godt på dem, så de bevarer deres høje naturværdi. Derfor ser Kommunalbestyrelsen bl.a. naturformidling af arter, levesteder og naturens processer som løftestang i arbejdet med at standse tabet af biodiversitet.

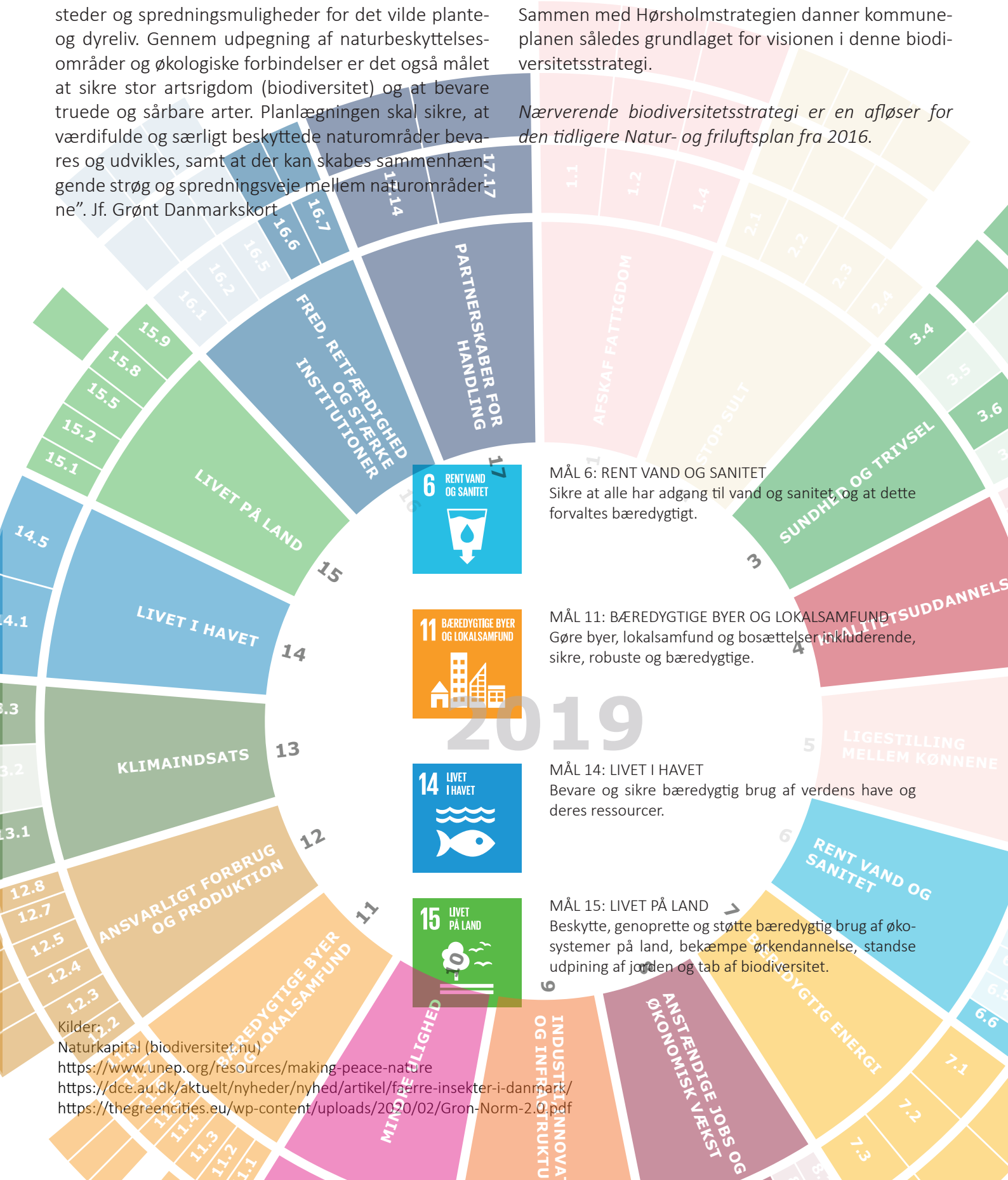
Kommuneplan 2021

I Kommuneplan 2021 fremgår det, at der i planperioden skal arbejdes med en samlet biodiversitetsplan. Under afsnit 6 – Natur landskaber og biodiversitet står der: "Det er Kommunalbestyrelsens mål at bevare og forbedre områder, hvor der er eller kan skabes leve-

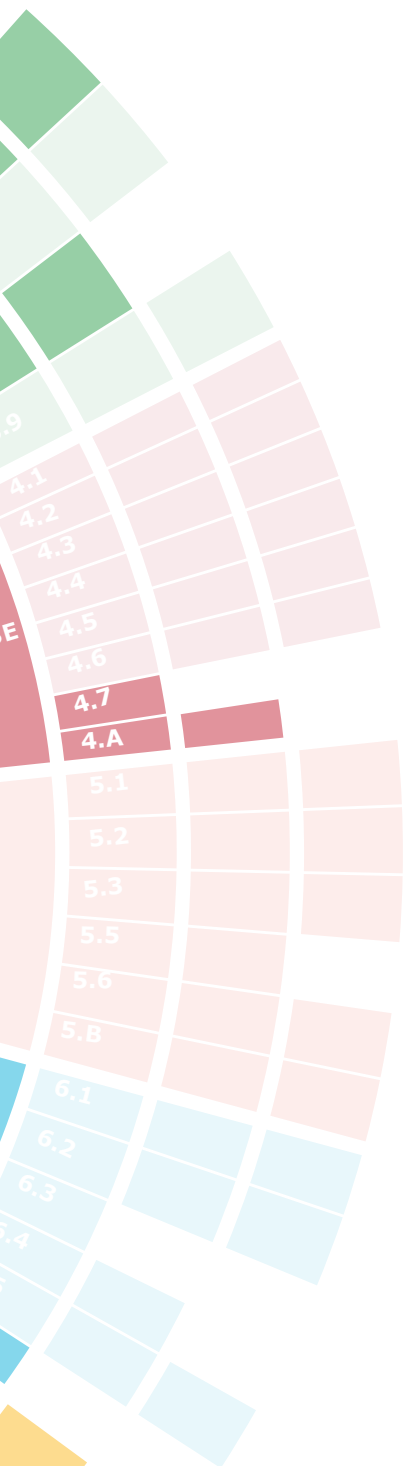
steder og spredningsmuligheder for det vilde plante- og dyreliv. Gennem udpegning af naturbeskyttelsesområder og økologiske forbindelser er det også målet at sikre stor artsrigdom (biodiversitet) og at bevare truede og sårbare arter. Planlægningen skal sikre, at værdifulde og særligt beskyttede naturområder bevares og udvikles, samt at der kan skabes sammenhængende strøg og spredningsveje mellem naturområderne". Jf. Grønt Danmarkskort

Sammen med Hørsholmstrategien danner kommuneplanen således grundlaget for visionen i denne biodiversitetsstrategi.

Nærverende biodiversitetsstrategi er en afløser for den tidligere Natur- og friluftplan fra 2016.

Kilder:
 Naturkapital (biodiversitet.nu)
<https://www.unep.org/resources/making-peace-nature>
<https://dce.au.dk/aktuelt/nyheder/nyhed/artikel/faerre-insekter-i-danmark/>
<https://thegreencities.eu/wp-content/uploads/2020/02/Gron-Norm-2.0.pdf>

HØRSHOLM KOMMUNE